

ด่วนที่สุด
ที่ มท ๐๘๑๐.๕/ว ๔๕๓

ถึง สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัด ทุกจังหวัด

ตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท ๐๘๑๐.๕/ว ๐๕๙๔ ลงวันที่ ๖ กุมภาพันธ์ ๒๕๖๐ ได้ชักชวนแนวทางการดำเนินการตามแผนปฏิบัติการ “ประเทศไทยไร้ขยะ” ตามแนวทาง “ประชารัฐ” ระยะ ๑ ปี (พ.ศ. ๒๕๕๙ - ๒๕๖๐) นั้น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จึงขอความร่วมมือสำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จังหวัด รวบรวมข้อมูลนวัตกรรมด้านการจัดการมูลฝอยที่โดดเด่นและการรวมกลุ่มอาสาสมัครด้านการจัดการ มูลฝอยของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแบบรายงานที่ส่งมาด้วย ทั้งนี้โปรดรวบรวมและจัดส่ง ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบภายในวันศุกร์ที่ ๓ มีนาคม ๒๕๖๐ โดยส่งมาที่ Email : Urban๒dla@gmail.com หรือ โทรสาร ๐-๒๔๑-๙๐๐๐ ต่อ ๒๑๑๓

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

กองพัฒนาและส่งเสริมการบริหารงานท้องถิ่น
ส่วนส่งเสริมการสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
โทรศัพท์/โทรสาร ๐ ๒๒๔๑ ๙๐๐๐ ต่อ ๒๑๑๒ - ๔
E-mail : Urban๒dla@gmail.com

(ถ้าส่งทางช่องทางนี้ ให้ระบุหัวข้อเรื่อง Email ว่า “นวัตกรรม + ชื่อจังหวัด”)

แบบรายงานนวัตกรรมการจัดการมูลฝอยและกลุ่มการจัดการมูลฝอย
 ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 จังหวัด

ที่	อำเภอ	อปท.	ส่วนที่ 1		ส่วนที่ 2	
			ชื่อนวัตกรรมด้านการจัดการมูลฝอย	กลุ่มอาสาสมัครด้านการจัดการมูลฝอย		
				ชื่อกลุ่ม	สมาชิก (คน)	
1						
2						
รวม						

รับรองว่าข้อมูลเป็นจริงทุกประการ

(.....)

ตำแหน่ง

วันที่ / /

ตัวอย่างการรายงานข้อมูล

แบบรายงานนวัตกรรมการจัดการมูลฝอยและกลุ่มการจัดการมูลฝอย

ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

จังหวัด

ที่	อำเภอ	อปท.	ส่วนที่ 1	ส่วนที่ 2	
			ชื่อนวัตกรรมด้านการจัดการมูลฝอย	กลุ่มอาสาสมัครด้านการจัดการมูลฝอย	
				ชื่อกลุ่ม	สมาชิก (คน)
1	ก.	ข.	ธนาคารขยะชุมชน	กลุ่มพิทักษ์สิ่งแวดล้อม	10
			โครงการบริหารจัดการขยะชุมชนพื้นที่เกาะยาวน้อย “หมักก่อนแยก”	กลุ่มแม่บ้าน (บ้านเพ็ทใหญ่พัฒนา) สิ่งประดิษฐ์ขยะรีไซเคิล	20
			ขยะทองคำ	กองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์จากขยะรีไซเคิล	50
			การเฝ้าระวังขยะ	กลุ่มอาสาสมัครส่งเสริมการลด คัดแยก และ ใช้ประโยชน์จากมูลฝอย	15
รวม			รวมจำนวนนวัตกรรมทั้งหมด 4 นวัตกรรม	จำนวนกลุ่มทั้งหมด 4 กลุ่ม	95

วิธีการรอกข้อมูลตามแบบรายงานนวัตกรรมการจัดการมูลฝอยและกลุ่มการจัดการมูลฝอย ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ส่วนที่ 1 นวัตกรรมด้านการจัดการมูลฝอย

1. คำนิยาม

1. นวัตกรรม หมายถึง สิ่งใหม่ที่เกิดขึ้นจากการใช้ความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม¹

2. วิถีใหม่ หรือ นวัตกรรมองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น (Local government initiative) หมายถึง² ดังนี้

2.1 การริเริ่มค้นหา พัฒนา แก้ไขหรือการจัดการปัญหาต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในชุมชนซึ่งเป็นภารกิจหลักของ อปท. ภารกิจเหล่านี้อาจเกี่ยวข้องกับการจัดบริการสาธารณะ การพัฒนาเมืองท้องถิ่น และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมหรือการบริหารจัดการภายในองค์กร โดยที่การดำเนินภารกิจต่าง ๆ เหล่านี้จะสอดคล้องกับความต้องการของชุมชนท้องถิ่น ก่อให้เกิดประโยชน์หรือสามารถแก้ปัญหาให้แก่ประชาชนหรือต่อองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเห็นได้ชัด และสามารถถ่ายทอดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแหล่งอื่น ๆ นำไปประยุกต์ใช้ หรือนำไปพัฒนาให้เกิดการเรียนรู้ต่อยอด หรือเกิดวิธีการแก้ไขปัญหาแนวทางใหม่ ๆ ได้

2.2 ต้องเป็นผลงานโครงการที่สร้างขึ้นใหม่ เป็นเรื่องที่เกิดขึ้นมาใหม่ หรือพัฒนาขึ้นมาใหม่ และสอดคล้องกับสภาพพื้นที่ของท้องถิ่นนั้น และต้องไม่เป็นการทำงานในลักษณะงานประจำ (Routine) ที่ทำอยู่แล้วเป็นกิจวัตร โดยนิยามคำว่า “คิดค้นใหม่” หมายถึง การสร้างสรรค์สิ่งใหม่ ซึ่งไม่ใช่เป็นการลอกเลียนแบบมาทั้งหมด แม้ว่าจะเป็นการลอกเลียนแบบ แต่ไม่มีการนำมาประยุกต์ให้เกิดสิ่งใหม่ได้

3. นวัตกรรมด้านการจัดการมูลฝอย หมายถึง กิจกรรม โครงการ ผลงาน วิธีการ และวัตถุประสงค์ใด ๆ ที่เกี่ยวกับดำเนินการแก้ปัญหามูลฝอย การสร้างสรรค์/ประโยชน์จากมูลฝอย ซึ่งเป็นรูปแบบที่คิดค้นใหม่ตามคำนิยามข้อ 2 โดยมีข้อบ่งชี้ว่าเป็นนวัตกรรมด้านการจัดการมูลฝอยขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ดังนี้

3.1 นวัตกรรมเชิงผลงาน/โครงการ/กิจกรรมที่สร้างขึ้นใหม่ ริเริ่มใหม่ พัฒนาใหม่

3.2 นวัตกรรมเชิงกระบวนการ/วิธีการ/กลไก ที่ อปท. ริเริ่มและมีส่วนร่วมในผลงานนั้น

3.3 นวัตกรรมเชิงภาพลักษณ์และการนำเสนอที่ได้รับการยอมรับจากชุมชน/คนในสังคม

3.4 นวัตกรรมเชิงคุณค่า ภูมิปัญญา และเทคโนโลยี

4. ตัวอย่างนวัตกรรมด้านการจัดการมูลฝอย ได้แก่ ธนาคารขยะชุมชน กองทุนขยะมูลฝอยทอดผ้าป่าขยะ ศูนย์ถ่ายทอดการเรียนรู้ด้านการจัดการขยะแบบครบวงจร เมรุสุสานขยะชุมชน อบต.พังราด จ.ระยอง รถจักรยานยนต์พ่วงข้างจัดเก็บขยะ อบต.ต้นยางลูโละ จ.ปัตตานี ขยะทองคำ อบต.ชมภู จ.เชียงใหม่ การเผาระวังขยะ อบต.เชิงทะเล จ.ภูเก็ต โครงการบริหารจัดการขยะชุมชนพื้นที่เกาะยาวน้อย “หมักก่อนแยก” อบต.เกาะยาวน้อย อ.เกาะยาว จ.พังงา เป็นต้น

¹ สำนักงานนวัตกรรมแห่งชาติ. นวัตกรรมประเทศไทย กรณีศึกษาประสบการณ์จาก USA และสหภาพยุโรป. 2548.

² ไกวิทย์ พวงงาม. นวัตกรรมท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. 2558.

2. วิธีการดำเนินการ

1. ให้จังหวัดสำรวจข้อมูลตามแบบรายงานดังกล่าว ในพื้นที่องค์กรปกครองท้องถิ่นทุกแห่ง
2. ให้จังหวัดวิเคราะห์ และตรวจสอบ ว่านวัตกรรมการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้านการจัดการขยะมูลฝอยที่ อปท. ตอบตามแบบรายงานนั้น เป็นไปตามค่านิยมข้างต้นหรือไม่
3. ให้จังหวัดสรุปและรวบรวมเป็นภาพรวมระดับจังหวัด แยกรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบภายในวันศุกร์ที่ 3 มีนาคม 2560 ส่งมาที่ Urban2dla@gmail.com

ส่วนที่ 2 กลุ่มการจัดการมูลฝอยในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. ค่านิยม

1. กลุ่มด้านการจัดการมูลฝอย หมายถึง การรวมกลุ่มต่าง ๆ ที่มีสมาชิก 2 ขึ้นไปในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีเป้าประสงค์หรือวัตถุประสงค์ เพื่อแก้ไขปัญหามูลฝอย สร้างมูลค่าจากมูลฝอย รักษาความสะอาด/ความเป็นระเบียบเรียบร้อย และการส่งเสริมการมีส่วนร่วมการจัดการมูลฝอย เช่น กลุ่มอาสาสมัคร ชมรม ศูนย์ สโมสร กลุ่มกิจกรรม กองทุน การรวมกลุ่มต่าง ๆ เป็นต้น

2. ตัวอย่างกลุ่มด้านการจัดการมูลฝอย ได้แก่

- 2.1 กลุ่มพิทักษ์สิ่งแวดล้อม
- 2.2 อาสาสมัครพิทักษ์ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมหมู่บ้าน
- 2.3 กลุ่มแม่บ้าน (บ้านเพ็กใหญ่พัฒนา) สิ่งประดิษฐ์ขยะรีไซเคิล
- 2.4 กองทุนฌาปนกิจสงเคราะห์จากขยะรีไซเคิล
- 2.5 กลุ่มเยาวชนเครือข่ายจิตอาสารักษาความสะอาด และขจัดมูลฝอย
- 2.6 กลุ่มอาสาสมัครส่งเสริมการลด คัดแยก และใช้ประโยชน์จากมูลฝอย
- 2.7 ศูนย์เรียนรู้การคัดแยกมูลฝอย
- 2.8 กลุ่มกิจกรรมแปรรูปมูลฝอยชุมชน

2. วิธีการดำเนินการ

1. การกรอกข้อมูลของ อปท. : ให้ อปท. ระบุชื่อกลุ่มด้านการจัดการมูลฝอยในพื้นที่และระบุจำนวนสมาชิก
2. การดำเนินการของจังหวัด
 - 2.1 ให้จังหวัดสำรวจข้อมูลตามแบบรายงานดังกล่าวในพื้นที่องค์กรปกครองท้องถิ่นทุกแห่ง
 - 2.2 ให้จังหวัดวิเคราะห์ และตรวจสอบ กลุ่มด้านการจัดการขยะมูลฝอยที่ อปท. ตอบตามแบบรายงานนั้น เป็นไปตามค่านิยมข้างต้นหรือไม่
 - 2.3 ให้จังหวัดสรุปและรวบรวมเป็นภาพรวมระดับจังหวัด แยกรายองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และรายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบภายในวันศุกร์ที่ 3 มีนาคม 2560 ส่งมาที่ Urban2dla@gmail.com

เอกสารความรู้ประกอบแบบรายงานนวัตกรรมการจัดการมูลฝอยและกลุ่มการจัดการมูลฝอย ในพื้นที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น³

ความหมายของนวัตกรรม

นวัตกรรม มีรากศัพท์มาจากภาษาลาตินคือ Innovare ซึ่งหมายถึง “การทำสิ่งใหม่ขึ้นมา” นวัตกรรมนั้นมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อองค์กร บุคคล สังคม และเศรษฐกิจ ดังนั้นมีผู้ให้คำนิยาม สำหรับคำว่า นวัตกรรมหลายแง่มุม ดังนี้ (สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช). 2542 : 153-154)

1. นวัตกรรม คือ สิ่งใหม่ เช่น แนวคิด ผลิตภัณฑ์ หรือโครงการที่มีผู้เห็นว่าใหม่สำหรับตน
2. นวัตกรรม นวัตกรรม คือกระบวนการรับสิ่งใหม่ ๆ เพื่อมาปรับปรุงให้เกิดแก่นต (บุคคล องค์กร หรือสังคม) ทั้งในรูปแบบเทคนิควิธีการหรือสิ่งที่จับต้องได้ จนทำให้เกิดนวัตกรรม
3. นวัตกรรม คือ การคิดค้นและดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหา โดยอาศัยความรู้ ความชำนาญที่มีอยู่ในตน (บุคคล องค์กรหรือสังคม) และอุปกรณ์เครื่องมือต่างๆ จนทำให้เกิดนวัตกรรม
4. นวัตกรรม คือ คุณลักษณะของบุคคล องค์กรหรือสังคมที่มุ่งแสวงหาการสร้างสรรค์สิ่งใหม่ จนทำให้เกิดนวัตกรรม
5. นวัตกรรม คือ การเรียนรู้ การผลิต และการใช้ประโยชน์จากความคิดใหม่ เพื่อให้เกิดผลดีทางเศรษฐกิจและสังคม รวมถึงการกำเนิดผลิตภัณฑ์ การบริการ กระบวนการผลิตใหม่ การปรับปรุงเทคโนโลยี การแพร่กระจายเทคโนโลยี และการใช้เทคโนโลยีให้เป็นประโยชน์และเกิดผลพวงทางเศรษฐกิจและสังคม (กองทุนพัฒนานวัตกรรม. 2545 : 79)

สรุปได้ว่า นวัตกรรม หรือ Innovation คือ ความคิดใหม่ เทคนิควิธีการใหม่ หรือสิ่งใหม่ที่สามารถนำมาใช้ให้เกิดประโยชน์ได้ทั้งในด้านเศรษฐกิจและการสร้างคุณค่าต่อสังคม ซึ่งนวัตกรรมนั้นๆ จะเป็นสิ่งใหม่ของกลุ่มที่มีการยอมรับ

องค์ประกอบของนวัตกรรม อัจฉรา จันทร์ฉาย (2553 : 54) ได้อธิบายองค์ประกอบของนวัตกรรมมีอยู่ 3 ประการ คือ

1. ความใหม่ (Newness) สิ่งที่จะได้รับการยอมรับว่า มีคุณลักษณะเป็นนวัตกรรมได้นั้นจะต้องมีก็คือ ความใหม่ หมายถึง เป็นสิ่งใหม่ที่ถูกพัฒนาขึ้น ซึ่งอาจจะมีลักษณะเป็นตัวผลิตภัณฑ์บริการ หรือกระบวนการ โดยจะเป็นการปรับปรุงจากของเดิมหรือพัฒนาขึ้นใหม่เลยก็ได้
2. การใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์ (Knowledge and Creativity Idea) หมายความว่า สิ่งที่จะถือเป็นนวัตกรรมได้นั้นจะต้องเกิดจากการใช้ความรู้และความคิดสร้างสรรค์เป็นฐานของการพัฒนาให้เกิดขึ้นใหม่ ไม่ใช่เกิดจากการลอกเลียนแบบการทำซ้ำ เป็นต้น
3. ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ (Economic Benefits) และสังคม (Social) ก็คือ การให้ประโยชน์ในเชิงเศรษฐกิจ หรือการสร้างความสำเร็จในเชิงพาณิชย์ กล่าวคือ นวัตกรรม จะต้องสามารถทำให้เกิดมูลค่าเพิ่มขึ้นได้จากการพัฒนาสิ่งใหม่นั้นๆ ซึ่งผลประโยชน์ที่จะเกิดขึ้นสามารถวัดได้เป็นตัวเงินโดยตรง และในเชิงสังคมเป็นการสร้างคุณค่า ซึ่งไม่สามารถวัดเป็นตัวเงินได้

สรุปได้ว่า องค์ประกอบของ“นวัตกรรม” คือ “สิ่งใหม่ที่เกิดจากการใช้ความรู้ และความคิดสร้างสรรค์ ที่มีประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม”

³ ที่มา : <https://www.gotoknow.org/posts/492099>. สืบค้นเมื่อวันที่ 28 ก.พ. 2560.

ประเภทของนวัตกรรม

นวัตกรรมในองค์กรสามารถแบ่งได้เป็น 4 ประเภท (4Ps of Innovation) ดังนี้

1. Product innovation เพื่อการเปลี่ยนแปลง ด้านสินค้าและบริการ
2. Process innovation เพื่อการเปลี่ยนแปลงด้านกระบวนการการผลิต การทำงานและการส่งมอบ
3. Position innovation เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับรูปแบบในการนำเสนอ หรือการวางตำแหน่งของสินค้าและบริการ
4. Paradigm innovation เพื่อการเปลี่ยนแปลงที่เกี่ยวข้องกับกรอบความคิด (Mental model) และกระบวนทัศน์ (Paradigm) ที่องค์กรต้องการเป็น

โดยนวัตกรรมทั้ง 4 ประเภทสามารถเกิดขึ้นได้ควบคู่กันไปจากนวัตกรรมแบบค่อยเป็นค่อยไป (Incremental innovation) ไปสู่นวัตกรรมใหม่อย่างสิ้นเชิง (Radical Innovation) การสร้างนวัตกรรมในองค์กร จะขึ้นอยู่กับพิจารณาขององค์การว่าจะวางกลยุทธ์ด้านนวัตกรรมอย่างไรที่จะก่อให้เกิดประโยชน์ต่อองค์กรมากที่สุด และการจัดการกระบวนการนวัตกรรมก็เป็นสิ่งสำคัญ ซึ่งความแตกต่างหรือความยากง่ายของการจัดการนั้นๆ จะขึ้นอยู่กับว่านวัตกรรมนั้นมีความใหม่ต่อผู้คิดค้นเพียงใด

ความสำคัญของนวัตกรรมต่อการพัฒนาองค์กร ท้องถิ่น และประเทศ

ความสำคัญของนวัตกรรมต่อการพัฒนาองค์กร คือ การปรับเปลี่ยนคุณลักษณะขององค์กร หรือปรับเปลี่ยนพฤติกรรมองค์กร ซึ่งเป็นสิ่งที่ไม่เคยปรับเปลี่ยนมาก่อน เพื่อตอบสนองต่อสิ่งเร้าของบริบทโลกาภิวัตน์ที่มีความรู้และนวัตกรรมเป็นปัจจัยหลักในการเพิ่มคุณค่า พัฒนา ผลิตภัณฑ์และบริการที่ดีมีคุณภาพ เพื่อตอบสนองความต้องการและความพึงพอใจของลูกค้า ความอยู่รอด และความสามารถเชิงการแข่งขันขององค์กรในตลาดการค้าโลกเสรี

ความสำคัญของนวัตกรรมต่อการพัฒนาท้องถิ่น คือ ผลิตภัณ์ท์ กระบวนการจัดการใหม่ที่คิดค้นและพัฒนาจากองค์ความรู้และประสบการณ์ของชุมชน เพื่อแก้ปัญหาการประกอบอาชีพ การเพิ่มประสิทธิภาพการผลิต และการเสริมสร้างสุขภาวะอย่างเป็นระบบตามภูมิสังคมของชุมชน ก่อให้เกิดประโยชน์ต่อเศรษฐกิจและสังคม ตามแนวทางเศรษฐกิจพอเพียงและการพัฒนาที่ยั่งยืน

เอกสารอ้างอิง

กองทุนพัฒนานวัตกรรม. “เพาะปลูกความคิด ให้ดอกผลทางเศรษฐกิจ,” (2545). วารสาร MBA. 4 (38). กรุงเทพฯ : 79.

สำนักงานพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีแห่งชาติ (สวทช). (2554). นวัตกรรม : กุญแจสู่ความสำเร็จของประเทศไทยในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

อัจฉรา จันท์ฉาย. “นวัตกรรม: ความหมาย ประเภท และความสำคัญต่อการเป็นผู้ประกอบการ,” (2553,ตุลาคม-ธันวาคม) วารสารบริหารธุรกิจ. 33(128) : 2553 : 57-58.